

FIȘA DISCIPLINEI**1. Date despre program**

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Al. I. Cuza” Iași
1.2 Facultatea	Teologie Ortodoxă
1.3 Departament	Teologie
1.4 Domeniul de studii	Arte vizuale
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii/Calificarea	Artă sacră

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Metodologia restaurării icoanelor și lemnului policrom. Documentația de restaurare						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect.dr.Moșneagu Mina Adriana						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect.dr.Moșneagu Mina Adriana						
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	4	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					Ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					48
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					28
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					28
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități					-
3.7 Total ore studiu individual	108				
3.9 Total ore pe semestru	150				
3.10 Numărul de credite	6				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Studiul desenului și formelor, Studiul culorii și picturii, Desen proiectiv și perspectivă, Studiul tehnicilor artistice. Istoria artei
4.2 de competențe	Cunoștințe despre artele plastice, iconografie, tehnicile artistice.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală de curs dotată corespunzător (tablă, calculator, videoproiector); platformă Webex Cisco
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	Sală de laborator dotată corespunzător (microscop, lupa binoculară și camera foto-video conectata la calculator, aparat foto, lampa UV, hota, aparatura electrica)

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>CP1 Proiectarea și realizarea cadrului general specific de documentare și cercetare: culegerea, prelucrarea și analiza datelor care se vor regăsi în aplicațiile practice ale procesului de conservare-restaurare a icoanelor și lemnului policrom.</p> <p>CP2 Elaborarea și efectuarea intervențiilor de conservare și restaurare a suportului de lemn al icoanelor și policromiilor (biocidare, consolidare, curățiri, completări, intervenții estetice)</p> <p>CP3 Elaborarea și efectuarea intervențiilor de curățire a stratului pictural (îndepărtarea murdăriilor și a repictărilor, subțierea și uniformizarea vernisurilor alterate, stabilizarea picturii din punct de vedere chimic)</p>
Competențe transversale	<p>CP1. Deprinderea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă, într-un cadru liber ales, sub o strictă observație calificată de specialitate</p> <p>CP2. Asimilarea tehnicilor de relaționare în grup, dezvoltarea capacităților empatică de comunicare interpersonală și asumarea rolurilor specifice în desfășurarea activităților artistice, în echipă.</p> <p>CP3. Informarea și cunoașterea continuă prin intermediul metodelor și tehnicilor adecvate de învățare în domeniul artistic, conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.</p>

7. Obiectivele disciplinei (reiesind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<p>- Studentul să cunoască și să înțeleagă fluxul tehnologic al operațiilor de conservare-restaurare al picturilor, respectând normele restaurării științifice.</p> <p>Studentul să își dezvolte abilitățile de a aplica și corela în mod corect cunoștințele acumulate pentru rezolvarea diferitelor probleme legate de conservarea și restaurarea picturilor.</p>
7.2 Obiectivele specifice	<p>- Studentul să cunoască și să explice metodele de conservare și restaurare a suporturilor de lemn degradate</p> <p>- să identifice materialele străine de pe picturile originale și să cunoască metodele de îndepărtare ale acestora.</p> <p>- să își dezvolte abilitățile necesare intervențiilor de restaurare a icoanelor și lemnului policrom</p>

8. Conținuturi

8. 1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Suportul de lemn al picturilor vechi: materiale, preparare, metode de asamblare.	Prelegerea participativă	2 h
2. Operații de conservare și restaurare a suporturilor de lemn degradate. Îndepărtarea diferențiată a depunerilor aderente și semiaderente de pe suprafața lemnului nepictat. Testele de solubilizare a depunerilor de murdărie, a petelor și a straturilor de vopsea aplicate ulterior pe suport. Fixarea înscrisurilor.	Prelegerea participativă, dezbaterea, problematizarea, expunerea interactivă, exemplificarea.	2 h
3. Dezinfectia și dezinsecția lemnului biodegradat	Prelegerea participativă	2h
4. Consolidarea lemnului degradat prin lipiri, îmbinări, impregnări cu materiale consolidante. Completări ale suporturilor degradate. Refacerea traverselor.	Prelegerea participativă, exemplificarea.	8h
5. Îndepărtarea diferențiată a depunerilor aderente și semiaderente de pe suprafața stratului pictural. Testele de solubilitate a depunerilor de murdărie.	expunerea interactivă, exemplificarea.	6h
6. Îndepărtarea repictărilor: investigații pentru identificarea repictărilor, teste de solubilizare, metode de îndepărtare a repictărilor	Prelegerea participativă, dezbaterea, problematizarea	4h
7. Regenerarea, subțierea și uniformizarea vernisurilor degradate. Teste de solubilitate. Conservarea patinei nobile.	Prelegerea participativă, dezbaterea, problematizarea activă.	4h

Referințe principale:

- Berger G., Russell W.H. *Conservation of paintings. Research and innovations*. Archetype Publication. London. 2000.
- Bitelli, L., M., *Restauro dei dipinti su tavola*, Nardini Editore, Fiesole. 1998.
- Bordașiu C., *Intervenții de restaurare specific picturii tempera pe suport de lemn – prezentare cazuistică*, în *Monumentul*, ediția a VIII-a, 2012
- Guttmann M.J., *Aspecte teoretice ale curățirii obiectelor din lemn*, în *Caietele Restaurării* 2013, Ed. ACS, p. 80-97.
- Moșneagu M.A., 2013. *Testing the Mechanical Resistance of Biodegraded Wood, Consolidated with Paraloid B72*, în *Analele Științifice ale Universității „Al.I.Cuza” din Iași*, tom VXIII, nr.1, p.103-115.
- Moșneagu, M., 2003, *Studiu comparativ al curbelor de sorbție-desorbție a unor biocizi*, în *Analele Univ. “Al.I.Cuza” Iași*, serie nouă, Teologie, tom VIII, p. 389-398.
- Moșneagu M., 2014, *Repainting removal – an essential stage in recovering the authenticity of the icons and iconostases*. În *Restitutio*. Muzeul Național al Satului ”Dimitrie Gusti”. București. nr. 7, p. 170-175

Referințe suplimentare:

- Bordașiu, C., *Estetică și restaurare*, Ed. Studis, Iași. 2010.
- Brandi, C., *Teoria restaurării*, Ed. Meridiane, București. 1996.
- Cozmei M., Robu A., 2007, *Conservarea și restaurarea iconostasului bisericii mari a Mănăstirii Sucevița*, în *Movileștii: istorie și spiritualitate românească*, vol.3: Artă și Restaurare, Editura Grup Mușatini, Suceava, p. 205-214.
- Herbel R.G., 2013, *Restaurarea unei icoane lipovenesti*, în *Buridava* nr. XI, p. 347 – 354.
- Dăneasă C., 2009, *Restaurarea panourilor reprezentând Maica Domnului cu Pruncul și fuga în Egipt din cadrul catapetesmei altarului din biserica ortodoxă din satul Răchita, județul Alba*, în *Cibinium 2006-2008*, partea a II-a, Ed. “ASTRA Museum”, Sibiu, p. 212- 218.
- Ionescu A.G., 2006, *Restaurarea icoanei pe lemn „Înălțarea lui Iisus”*, din colecția *Complexului Național Muzeal „Astra” – Sibiu*, în *Cibinium 2006-2008*, p. 243-252.
- Istudor I., *Noțiuni de chimia picturii*, București, Editura ACS, 2011.
- Pavel R., 2013, *Consolidarea diferențiată a suportului de lemn. Studiu de caz: Icoana Împărătească Deisis, secolul al XVIII-lea*, în *Caietele Restaurării* Ed. ACS, p. 116-125.

8.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
1. Măsuri de protecția muncii și PSI. Confecționarea traverselor de lemn prin tăiere, dălțuire, șlefuire.	Lucrarea de laborator. Discuții, exemplificări.	1h
2. Îndepărtarea murdăriei și straturilor de vopsea de pe lemn.	Lucrarea de laborator. Discuții, exemplificări.	1 h
3. Realizarea de tratamente de dezinfecție și dezinsecție.	Lucrarea de laborator. Discuții, exemplificări.	1 h
4. Efectuarea unor tratamente de consolidare a unor suporturi degradate: lipiri, îmbinarea panourilor cu cepuri și langhete.	Lucrarea de laborator. Discuții, exemplificări.	2 h
5. Impregnarea lemnului deteriorat cu materiale consolidante.	Lucrarea de laborator. Discuții, exemplificări.	1 h
6. Completări ale materialului lipsă prin confecționarea de fragmente de lemn ajustate după formă. Completări prin chituri. Finisarea chiturilor.	Lucrarea de laborator. Discuții, exemplificări.	2 h
7. Realizarea desprăfuirii. Realizarea testelor de curățire a depunerilor de murdărie, funingine. Îndepărtarea petelor de clei, ceară, vopsea de pe icoane.	Lucrarea de laborator. Discuții, exemplificări.	1h

8. Realizarea testelor de solubilizare a verniurilor, murdăriei, repictărilor. Îndepărtarea chimică și mecanică a deunerilor de murdărie și a repictărilor. Solubilizarea, subțierea și uniformizarea vernisurilor. Curățirea la stereolupă.	Lucrarea de laborator. Discuții, exemplificări.	4h
10. Colocviul activității de laborator	Colocviu	1 h

Bibliografie

- Berger G., Russell W.H. *Conservation of paintings. Research and innovations*. Archetype Publication. London. 2000.
- Bitelli, L., M., *Restauro dei dipinti su tavola*, Nardini Editore, Fiesole. 1998.
- Guttman M.J., *Aspecte teoretice ale curățirii obiectelor din lemn*, în Caietele Restaurării 2013, Ed. ACS, p. 80-97.
- Bordașiu C., *Intervenții de restaurare specific picturii tempera pe suport de lemn – prezentare cazuistică*, în *Monumentul*, ediția a VIII-a, 2012
- Mocenco M., 2010, *Consolidarea suportului și a stratului pictural la icoana "Sf. Ioan Botezătorul"*, în *Restitutio nr. 10*, Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti” București, nr. 3, p. 101-107.
- Moșneagu, M., Nastasă, M., 2002, *Conservarea și restaurarea tetrapodului din biserica "Sf. Gheorghe" Iași*, în *Conservarea și restaurarea patrimoniului cultural*, Ed. Trinitas, IV:121-125.
- Onica S., Dominte M.G., 2005, *Restaurarea - conservarea iconostasului bisericii „Sf. Dumitru ”-Hârlău*, în *Monumentul*, ediția a VII-a, p. 340.
- Pavel R., *Consolidarea diferențiată a suportului de lemn. Studiu de caz: Icoana Împărătească Deisis, sec. al XVIII –lea*, în *Caietele Restaurării 2013*, Ed. ACS, p. 116-126.
- Perusini, G., *Il restauro dei dipinti e delle sculture lignee*, Del Bianco Editore, Udine. 1989.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei este în concordanță cu ceea ce se face în alte centre universitare din țară și din străinătate. Pentru o mai bună adaptare la cerințele pieței muncii a conținutului disciplinei au avut loc întâlniri cu reprezentanți ai deținătorilor obiectelor de patrimoniu din mediul eclezial și laic.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota
10.4 Curs	- corectitudinea cunoștințelor; - coerența logică. gradul de asimilare al limbajului de specialitate.	Evaluare scrisă (finală în sesiunea de examene)	60%
	criterii ce vizează aspectele atitudinale: conștiințiozitatea, interesul pentru studiul individual Prezenta minimum 50% din ore	Participarea activă la cursuri.	10%
10.5 Seminar/laborator	- capacitatea de a opera cu cunoștințele asimilate; - capacitatea de aplicare în practică; - criterii ce vizează aspectele atitudinale: conștiințiozitatea, interesul pentru studiul individual. Prezenta minimum 75% din ore	Lucrări practice curente.	30%
10.6 Standard minim de performanță			
Cunoașterea elementelor fundamentale de teorie și însușirea tehnicilor de lucru pe icoană și lemn policrom.			

Data completării

30.09.2021

Semnătura titularului de curs

Lect.dr. Moșneagu Mina Adriana

Semnătura titularului de seminar

Lect.dr.Moșneagu Mina Adriana

Data avizării în departament

05.10.2021

Semnătura directorului de departament

